gemeente Westervoort

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201588853 Zaaknummer: Z/20/072164

Portefeuillehouder(s): P.J.H. Pennekamp

Voor vragen
Naam: G. Oosterink
Telefoon: 06-29159573
E-mail: g.oosterink@1stroom.nl

Komt niet terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Terugkoppeling notitie 'Bloeiend maaibeheer'

Aanleiding voor deze kennisgeving
In maart 2021 heeft de raad de notitie 'Bloeiend maaibeheer' vastgesteld als uitgangspunt voor het aanpassen van het maaibeheer met als doel de biodiversiteit maximaal te vergroten binnen het beschikbare budget. We willen de raad graag informeren over het resultaat van deze notitie die het uitgangspunt vormde voor een meer ecologisch maaibeheer. Dit staat tevens op de lijst van aandachtspunten van de commissie- en raadsvergaderingen en is toegezegd in Q4, 2022. Met deze kennisgeving laten we zien dat het maaibeheer wezenlijk is aangepast naar een meer ecologisch maaibeheer. Dit draagt op termijn bij aan het vergroten van de biodiversiteit in de gemeente.

Relevant beleidskader
Het relevante beleidskader van deze kennisgeving is de vastgestelde notitie 'Bloeiend maaibeheer' d.d. 26-11-2020 opgesteld door Eco Consult en vastgesteld met het raadsbesluit d.d. 8-3-2021, 'Biodiversiteit door maaibeleid'. Deze notitie vormt het uitgangspunt voor het aanpassen van het maaibeheer.

Andere gerelateerde beleidskaders met betrekking tot het thema biodiversiteit zijn het uitvoeringsprogramma 'Biodiversiteit' en het 'Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte' (IBOR). Beide borduren voort op de omgevingsvisie.
Het IBOR wordt naar verwachting in Q1 van 2023 aan de gemeenteraad ter vaststelling voorgelegd. Met het uitvoeringsprogramma 'Biodiversiteit' wordt in 2023 gestart.

Inhoud van mededeling
Uitgangspunt
Het uitgangspunt voor de vertaalslag naar uitvoering vormt de notitie 'Bloeiend maaibeheer' dat gaat over de voorwaarden en kansen voor een meer biodivers maaibeheer in de gemeente. In de notitie staan een aantal opties voor de uitvoering omschreven en er is een vergelijking gemaakt op basis van prijs en verwacht effect op de biodiversiteit.

In het raadsvoorstel is geadviseerd te kiezen voor optie 4 uit de notitie. Dit scenario houdt in dat het ruwe gras van bermen en grasvlakten waar mogelijk wordt gemaaid en afgevoerd. Dit scenario draagt bij aan het versterken van de biodiversiteit in redelijke verhouding tot de extra kosten. De raad heeft besloten om te kiezen voor optie 6, waarbij optimale kansen worden benut door differentiatie en ook de omvorming van gazons als kans wordt meegenomen. Hiervoor is € 7.500,-- toegekend.

Proces
De notitie ‘Bloeiend maaibeheer’ is in maart 2021 vastgesteld. Eind 2021 liep het bestaande onderhoudscontract van het bermbeheer af dat met name gericht was op het efficiënt en effectief uitvoeren van het onderhoud van de bermen of het gras. In 2022 is het maaiwerk op regie uitgevoerd om zo maximaal te experimenteren met ecologisch bermbeheer op basis van de notitie. De opgedane kennis wordt op dit moment verwerkt in een bestek/werkomschrijving die wordt gebruikt bij de aanbesteding van het ecologisch maaibeheer.

Conclusie pilot maaibeheer 2022
Bij het wijzigen van het huidige maaibeheer binnen het beschikbare budget moet de focus met name liggen op de grote grasvlaktes en bermen en het maaien en afvoeren van het gras. Andere locaties en uitvoeringsmethoden zijn minder geschikt of duurder.
Kleine percelen zijn relatief duur in onderhoud en minder kansrijk door hun afmeting. Ook ontstaat er vaker weerstand bij bewoners op het moment dat er minder gemaaid wordt. Redenen hiervoor zijn bijvoorbeeld de angst voor een toename van hooikoortsklachten, ongedierte en tekenbeten. Ook geven mensen aan het niet mooi te vinden en niet praktisch bij het uitlaten van de hond of bij het spelen. Dit zijn vaak gehoorde reacties in Westervoort maar ook bij andere regionale gemeenten. Het is daarom nodig om nog meer bewustwording te creëren rondom het thema biodiversiteit en de inwoners te informeren over het nieuwe maaibeheer. Uiteraard zijn er ook inwoners die juist verzoeken om meer kruidenrijke vegetatie om de biodiversiteit te bevorderen.

Op de kleigrond in Westervoort heeft het verschralen van de bodem door het maaien en afvoeren minder effect dan op de zandgronden. De focus ligt daarom ook op het soortgericht maaien en het laten staan van de vegetatie. Het toegekende extra budget van € 7.500,-- is net toereikend voor het aanpassen van het maaibeheer bij de grote grasvlakten door het maaien en afvoeren van het gras.

Concrete wijzingen
Grote grasvlakten en bermen
In Westervoort werden de meeste bermen 2x per jaar gemaaid (geklepeld). Daarnaast werden de grasvlakken bij Het Geerken 4x en op het Geldersoord 2x per jaar gemaaid. Dit droeg weinig bij aan de biodiversiteit.
Zowel de grote grasvlakken op Het Geerken en op het Geldersoord worden nu 1x per jaar gemaaid en het gras wordt afgevoerd. Dit met uitzondering van de graspaden en de contouren van het fort in het Geldersoord, die vaker gemaaid worden. Bij de dijken wordt, waar de verkeersveiligheid en de uitvoerbaarheid het toelaat, bij de eerste maaibeurt slechts de eerste 3 meter meegenomen. Bij de tweede maaibeurt na de bloeiperiode wordt het gehele talud gemaaid. Hierover is afstemming geweest met het Waterschap Rijn IJssel. Bij de overige bermen blijft het onderhoud in eerste instantie nog ongewijzigd, tenzij de aannemer hier kansen ziet om de biodiversiteit te vergroten binnen het huidige budget.

Gazons
De gazons beslaan ca. 40% van het totale grasareaal en worden op dit moment grotendeels intensief onderhouden. Het afgelopen jaar is op 2 geschikte grote locaties (totaal ca. 4 are) het gazon omgevormd naar ruw gras en 1x gemaaid en is het gras afgevoerd. Ook is het loof van de bloembollen pas in november afgemaaid in plaats van na de bloeiperiode rond mei. Beide experimenten hebben niet tot reactie of vragen vanuit de samenleving geleid.
In het nieuwe contract willen we de omvorming van gazons naar ruw gras verder uitbreiden. We vragen de aannemer hierin mee te denken binnen het budget.

Contractvorm
De raad heeft gevraagd optimale kansen te benutten door differentiatie en de omvorming naar gazons. Binnen het huidige beschikbare budget is hier maar beperkt ruimte voor.
De aannemer wordt daarom uitgedaagd om binnen het budget de biodiversiteit maximaal te versterken. Hiermee hebben we een balans gezocht tussen loslaten en het vastleggen van de gewenste methodieken. We maken hierdoor gebruik van de actuele marktkennis en optimale inzet van machines van de aannemer naast onze eigen visie en ervaringen op het maaibeheer in de gemeente. We zetten hierbij met name in op de omvorming van gazons binnen onze gemeente. Binnen het nieuwe contract houden we de mogelijkheid open om aanpassingen te doen als daar aanleiding toe is.

Het contract krijgt een looptijd van 2 jaar, met een optie tot het verlengen met 1 jaar. Het contract loopt dan parallel aan het contract voor het onderhoud van het reguliere groen, zodat deze in de toekomst kunnen worden samengevoegd voor een optimale afstemming. Het nieuwe contract is dusdanig vormgegeven dat het voorgestelde beheer past binnen het beschikbare budget (voormalige budget + € 7.500,--).

Monitoring
Minder maaien en verschralen leidt doorgaans tot het vergroten van de biodiversiteit. De praktijk leert ook dat het niet zo simpel is als het soms lijkt. Minder maaien leidt niet altijd tot meer biodiversiteit doordat langer gras kruiden en bloemen kan verdringen. Ook kan het jaren duren voordat er verandering zichtbaar is en zijn niet alle locaties even geschikt.
Het is daarom belangrijk om de mate van biodiversiteit te monitoren.

Binnen het budget voor het maaibeheer is op dit moment geen ruimte om locaties te monitoren. De wijze van monitoring wordt wel meegenomen in het uitvoeringsprogramma ‘Biodiversiteit’. Middels een burgerinitiatief is in 2020 wel gestart met het inventariseren van het Geldersoord. De meting van 2021 kan gebruikt worden als 0-meting voor verder onderzoek. De bodem draagt in belangrijke mate bij aan het type vegetatie en de soortensamenstelling. Over 5 tot 10 jaar zal het effect van het ecologisch maaibeheer zichtbaar zijn.

Communicatie
Deze kennisgeving en de notitie ‘Bloeiend maaibeheer’ zijn openbaar.
Tot op heden is de samenleving nog niet actief betrokken. Wel hebben enkele inwoners aangegeven te streven naar meer biodiversiteit. Aankomend maaiseizoen wordt ingezet op extra communicatie via sociale media en in de regionale kranten voor meer bewustwording bij inwoners. Aanvullende communicatie met bewoners is maatwerk bij bijvoorbeeld het omvormen van gazon naar gras in de wijk.

Vervolg
Het maaibeheer en het contract evalueren we jaarlijks met de aannemer en biedt de ruimte om aanpassingen te doen als daar aanleiding toe is of het de biodiversiteit verder vergroot. Daarnaast volgen we de ontwikkelingen door onder andere ambtelijk deel te nemen aan de het provinciale en regionale netwerk voor ecologisch bermbeheer. Vanuit dit leernetwerk hebben we bijvoorbeeld al vanuit 7 gemeenten input en advies gekregen voor het omvormen van ruw gras naar gazon. Deze input en adviezen nemen we mee in de uitvoering en communicatie richting inwoners. Het gaat bijvoorbeeld om adviezen met betrekking tot communicatie, overlast of hinder, mate van extra onkruidbestrijding op verharding door het lange gras en overlast van grasaren.

Ook de provinciale aanpak ter versterking van de biodiversiteit geeft kansen voor subsidie en kennisvermeerdering op het gebied van de versterking van groen en biodiversiteit en er is een link met het interne uitvoeringsprogramma ‘Biodiversiteit’ binnen onze gemeente waarin het thema biodiversiteit verder wordt geborgd. Vanuit dit programma wordt bijvoorbeeld gekeken naar de mogelijkheden voor ecologische verbindingszones. Ook deze input wordt door vertaald naar onderhoud en uitvoering.

Westervoort, 20 – 12 - 2022

Burgemeester en wethouders van Westervoort

M. (Maureen) Sluiter MA	drs. A.J. (Arend) van Hout
secretaris	burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*
201487603	Notitie Bloeiend maaibeheer_Duiven-Westervoort_DEF 20201126
201486670	20210223-rv-biodiversiteit-door-maaibeleid
201488233	20210308-rv-biodiversiteit-door-maaibeleid-bijlage-2-raadsbesluit